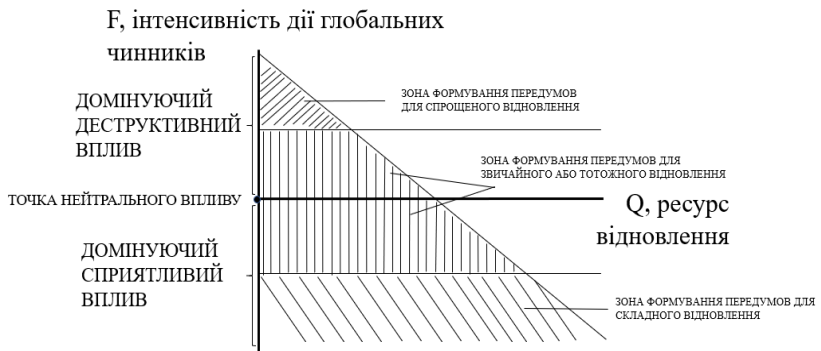

Ємець В.В.
кандидат економічних наук,
докторант кафедри економічної теорії
та конкурентної політики,
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-431-6-6>

ВРАХУВАННЯ ЗОВНІШНІХ ЧИННИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ У СТРАТЕГІЇ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ

Глобальна економіка на поточному етапі, внаслідок дії низки різноманітних факторів, демонструє підвищену нестабільність. А це, в свою чергу, формує зовнішні негативні чинники, що мають безпосередній вплив на економічні процеси, які відбуваються в рамках національної економіки [1]. На рис. 1 зображено схему впливу глобальних чинників на формування передумов для накопичення фінансового ресурсу відновлення.

**Рис. 1. Схема впливу глобальних чинників
на формування передумов
для накопичення фінансового ресурсу відновлення**
Джерело: розроблено автором дисертаційної роботи

Таким чином, зовнішні фактори економічної турбулентності, у поєднанні з внутрішніми, створюють певний вплив на економічні процеси, що мають місце в межах національної економіки.

У свою чергу, економічна турбулентність, що проявляється через: девальваційні процеси, зростання інфляції та відсоткових ставок, потрясінь на ринку капіталів тощо, обумовлює падіння сукупного попиту в країні. Крім того, вона може спричинити посилення процесів конвертації гривні в іноземну валюту [2], що зужує можливості різноманітних підприємств до використання частини доданої вартості, генерованої ними, для потреб розвитку та нарощення виробництва, людського потенціалу та інноваційної діяльності. Зрештою, все це спричиняє складності для формування фінансового ресурсу для повоєнного відновлення економіки. Досить яскраво подібні процеси спостерігались в Україні у період загострення економічної нестабільності: 2008–2009 та 2014–2015 рр., а також з початком повномасштабного вторгнення РФ до України у 2022 р. Високий рівень економічної турбулентності знижує потенціал економіки у довгостроковій перспективі та погіршують її виробничу структуру – спостерігається збільшення питомої ваги виробництв з низькою доданою вартістю. Таким чином, погіршуються довгострокові перспективи відновлення усіх основних форм капіталу, серед яких українські вчені виділяють: фізичний, людський, інтелектуальний та соціальний [3].

Заради зниження негативної дії зовнішніх факторів на економіку України, необхідно сконцентрувати зусилля держави на підтриманні виробництва товарів і послуг, що мають високу додану вартість та менш залежні від кон'юнктури на світових сировинних ринках. Для цього необхідним є переорієнтування частини витрат населення та юридичних осіб на потреби інноваційного розвитку і модернізації.

На першому етапі такі заходи передбачають використання фінансової та монетарної політики для стабілізації в економіці [4]. Після цього необхідно забезпечити формування певного фінансового ресурсу, який може бути спрямований на підтримку реіндустріалізації країни та формування конкурентоспроможних, на глобальних ринках, економічних кластерів. У першу чергу це стосується базових секторів економіки, таких як: енергетика, інфраструктура, експортоорієнтовані галузі. Також слід приділити першочергову увагу високотехнологічним секторам, що є конкурентоспроможними на поточному етапі: оборонно-промисловий комплекс, авіабудування, машинобудування, ракетобудування тощо.

Особливу роль у цих процесах має фінансовий сектор, який на поточному етапі не сприяє відновленню економіки країни, а зоорієнтований виключно на підтримання власного існування. Важливим аспектом цього питання є регулювання належного функціонування банківської системи з метою забезпечення стійкості функціонування банківських установ та належного виконання належних їм функцій та операцій [5].

Перспективи повоєнного відновлення України, в умовах глобальної економічної турбулентності, асоціюються з підтримкою існуючих та появою нових сфер, товарів, послуг, що будуть конкурентоспроможними, як на глобальних ринках, так і на внутрішньому ринку. Тобто таких продуктів, що дадуть можливість підтриувати сталий розвиток в країні не зважаючи на зовнішні виклики.

Література:

1. Біла І.С. Збройні конфлікти та необхідність відновлення економіки: теоретичні аспекти. 2023: матеріали науково-практичної конференції. Національний університет Києво-Могилянська академія». Київ : НаУКМА, 2023. С. 15–17.
2. Фактори макроекономічної нестабільності в системі моделей економічного розвитку : кол. моногр. / за ред. д-ра екон. наук. М.І. Скрипниченко; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. Київ, 2012. 720 с. С. 391.
3. Дучинська Н.І., Дучинський П.І. Відтворення основних форм капіталу: проблеми збалансованості. Н.І. Дучинська, П.І. Дучинський. *Економічний вісник НГУ*. 2009. № 2. С. 28.
4. Серебрянський Д. Капелюш А. Взаємодія фіскальної та монетарної політики в умовах фінансової стабілізації економіки України. *Вісник НБУ*. 2015. № 6. С. 42–48.
5. Онищенко В. Регулювання іноземного капіталу в банківській системі: зарубіжний досвід та імплементація його в Україні. *Вісник НБУ*. 2013. № 11. С. 19.